

## TIFFENY is een Engelse variant van THEOFANIA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: [www.heiligen-3s.nl](http://www.heiligen-3s.nl))

### Betekenis

Griekse naam: 'gods-verschijning', 'openbaring Gods'.

Voor de komst van de christelijke godsdienst werd met 'theophanie' de verschijning aangeduid van de zonnegod aan het begin van de lente.

Vanaf de kerstening van de westerse cultuur wordt hier het feest van de Epifanie of Theofanie Verschijning of Openbaring des Heren mee bedoeld, dat op **6 januari** wordt gevierd.

Op deze dag worden drie gebeurtenissen uit het leven van Jezus tegelijk herdacht, die elk op hun eigen manier het goddelijk karakter van Jezus' persoon openbaren:

- 1) De verschijning of openbaring des Heren aan de drie wijzen uit het oosten, niet lang na Jezus' geboorte. Vanwege dit verhaal wordt het feest ook vaak genoemd 'Driekoningen'.
- 2) De doop van Jezus in de Jordaan aan het begin van zijn openbaar leven, waarbij de Heilige Geest in de gedaante van een duif vanuit de hemel op Hem neerdaalt, en een stem vanuit de hoge weerklinkt: "Deze is mijn welbeminde Zoon!"
- 3) De bruiloft te Kana, waar Jezus zijn goddelijke macht openbaart om mensen gelukkig te maken door water in wijn te veranderen.

Kinderen die op de zesde januari werden geboren, noemde men wel naar het feest van de dag:

jongens Epiphanes of Theophanes;

meisjes Epiphania of Theophania.

(Juist zoals men kinderen die op kerstmis werden geboren wel Natalius resp. Natalia noemde (of in het Frans Noël resp. Noëlle), en op pasen Pascal resp. Pascale).

\*

**Theofano** (ook **Theofana**, **Theofanou** of **Theophanu**) **van Byzantium** (ook **van Constantinopel**); keizerin; † **892**; **feest 16 december**.

Zij werd geboren uit voortreffelijke ouders: Constantijn en Anna. Dezen waren weer verwant aan verschillende keizerlijke personen. Lange tijd bleef hun huwelijk kinderloos, waardoor ze gedurig de voorspraak van de Heilige Maagd inriepen voor het krijgen van een kind. Toen er tenslotte een dochter geboren werd, gaven ze haar de toepasselijke naam Theofano (= 'Openbaring Gods'). Vanaf haar vroegste jeugd maakte het meisje ernst met het christelijk geloof, zo weten haar levensbeschrijvers te vertellen. Zij was haar leeftijdgenoten in alle christelijke deugden de baas.

Op volwassen leeftijd huwde zij met Leo IV, zoon van keizer Basilius de Macedoniër. Zij hadden samen veel tegenslagen te verduren. Dieptepunt was wel, dat Leo's vader geloof hechtte aan het gerucht, dat zijn zoon gedurig met een mes om zak liep om bij de eerste de beste gelegenheid zijn vader om te brengen. Op die manier zou hij zelf de troon kunnen bestijgen, aldus het praatje dat rondgestrooid werd. Onverwijd liet de lichtgelovige Basilius zijn zoon en schoondochter gevangen zetten. Dat duurde zo drie jaar.

Tot het moment dat de koning op het feest van de profeet Elia al zijn edelen en hofbeambten uitnodigde op het banket. Bij die gelegenheid riep de keizerlijke papagaai ineens uit: "Helaas, hoe zielig is het lot van mijn heer Leo!" Hij herhaalde deze woorden een behoorlijk aantal keren.

Dit bracht grote consternatie teweeg onder de hovelingen, en zij begonnen er allemaal bij de keizer op aan te dringen om zijn zoon en schoondochter vrij te laten. De keizer was diep geraakt. En gaf gevolg aan hun smeekbeden.

Na diens dood kwam Leo op de troon, en kreeg de bijnaam 'De Wijze'. Theofano sloeg nauwelijks acht op haar keizerlijke status; ze was veel meer bedacht op de dingen van God, en ze verlangde ernaar het eeuwige geluk te verwerven. Vandaar dat ze veel vastte en bad, aalmoezen gaf en schenkingen deed voor de bouw van kerken en kloosters. Nooit kwam er ook maar een vals woord over haar lippen; nooit deed ze mee aan het roddelcircuit. Toen ze haar dood voelde naderen, riep zij haar meest intieme vrienden bij zich, nam afscheid en beval haar geest aan in de handen van onze Heer. Dat was in het jaar 892.

Haar echtgenoot was overtuigd van haar heiligheid, en maakte zijn bedoeling kenbaar om een kerk te bouwen op het graf van Theophano. Maar de patriarch weigerde zijn medewerking. Toen bouwde Leo maar een kerk die hij liet toewijden aan Alle Heiligen. Want, zo redeneerde hij, als Theofano inderdaad tot de rijen der heiligen behoorde, zou zij hiermee tegelijk met de alle anderen heiligen de nodige verering ontvangen.

Het was dan ook in die tijd, dat in de oosterse kerk het feest van Alle Heiligen werd ingevoerd op de eerste zondag na het feest van de Heilige Drievuldigheid; en dat feest viel weer op de eerste zondag na pinksteren.